

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΟΜΑΔΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε διευκρινίσεις για τα παρακάτω:

- α.** Ψήφισμα της 5ης Μαΐου 1827
- β.** Β' ψήφισμα για το θέμα της στελέχωσης του δημοσίου (1844)
- γ.** Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων

ΜΟΝΑΔΕΣ 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- 1.** Στις Βόρειες Σποράδες (Σκιάθο, Σκόπελο, Σκύρο) και το Τρίκερι της Μαγνησίας κατέφυγαν αρχικά κάτοικοι της Θεσσαλομαγνησίας και της Κεντρικής Μακεδονίας.
- 2.** Η απόφαση του Βουλευτικού να παραχωρήσει γη στους Σουλιώτες στο Ζαπάντι, αποτελεί την πρώτη ιδέα για αποκατάσταση προσφύγων στα χρόνια του Αγώνα.
- 3.** Μετά την καταστροφή της Χίου έγινε μαζική μεταφορά των κατοίκων της στις Κυδωνίες.
- 4.** Η Ερμούπολη της Σύρου ονομάστηκε έτσι το 1822.
- 5.** Στους Χίους πρόσφυγες παραχωρήθηκε το 1835 το λιμάνι του Πειραιά για να κτίσουν τα σπίτια τους.
- 6.** Οι Σουλιώτες ίδρυσαν το συνοικισμό «Νέα Πέλλα» στην Αταλάντη.
- 7.** Το 1854 ιδρύθηκε προσφυγικός συνοικισμός στο χωριό Ανίβιτσα της Φθιώτιδας.
- 8.** Το τελευταίο ρεύμα (εσωτερικών) προσφύγων δημιούργησε ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897.

9. Οι πρώτες κρητικές οικογένειες έφθασαν τον Ιούλιο του 1866 στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων.

10. Στα μέσα του 1869 έφτασαν 4.500 πρόσφυγες στην Αθήνα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του Ελευθερίου Βενιζέλου, όπως τις διατύπωσε στην ομιλία του της 5ης Σεπτεμβρίου 1910;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η διάσταση των απόψεων που οδήγησε στον «εθνικό διχασμό» με αφορμή τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι και τη δεύτερη παραίτηση της κυβέρνησης Βενιζέλου;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας πληροφορίες από την ιστορική αφήγηση και τα παραθέματα, να απαντήσετε στο παρακάτω ερώτημα: ποιες ήταν οι αδυναμίες της αρμοστειακής διακυβέρνησης του πρίγκιπα Γεωργίου που σκίασαν το θετικό και αιδιόδοξο κλίμα των δύο πρώτων ετών λειτουργίας του νέου καθεστώτος στην Κρήτη;

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

«Στη νεοσύστατη Κρητική Πολιτεία δεν υπήρχε κοινοβουλευτισμός ούτε προβλεπόταν από το σύνταγμα πολιτική ευθύνη των υπουργών απέναντι στη Βουλή. Οι σύμβουλοι εξαρτιόνταν από τον «ηγεμόνα» και ήταν πολιτικώς υπεύθυνοι έναντι αυτού και μόνο. Ο «ηγεμόνας» αποτελούσε το κεντρικό όργανο της Πολιτείας και το κέντρο όλων των εξουσιών. Η Βουλή εκλεγόταν σε τακτική σύνοδο μία μόνο φορά κατά το διετές

διάστημα της βουλευτικής περιόδου. Οι αρμοδιότητες της ήταν περιορισμένες ενώ η κύρωση των νόμων εξαρτιόταν μόνο από τη θέληση του «ηγεμόνα». Η δικαστική Αρχή απολάμβανε σχετικής ανεξαρτησίας, αλλά ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων ήταν εκτός αρμοδιοτήτων της».

Γεώργιος Κουκούτσης, «Η Κρητική Πολιτεία», στο Ιστορία των Ελλήνων, Νεώτερος Ελληνισμός 1895-1910, Δομή, 2006, τ. 14ος, σ. 325.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

«Οι βασικές αδυναμίες της αρμοστειακής διακυβέρνησης εκδηλώνονταν κατά κύριο λόγο στο πεδίο της εφαρμογής του συντάγματος, στο πεδίο της διοικήσεως και στον τομέα της οικονομίας. Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας εγκεκριμένο από την Κρητική Συνέλευση το Μάρτιο του 1899 διακρινόταν για το συντηρητισμό του. Μολονότι η αναγνώριση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούσε την ουσιαστική βάση του, η οργάνωση και ο καταμερισμός της πολιτικής εξουσίας ήταν ιδιαίτερα συγκεντρωτική. Ο ύπατος αρμοστής απέβαινε κύριος φορέας της εκτελεστικής και κυριότερο μέλος της νομοθετικής εξουσίας, ενώ παράλληλα ο δυσανάλογος περιορισμός των αρμοδιοτήτων της βουλής δεν επέτρεπε το χαρακτηρισμό του πολιτεύματος ως κοινοβουλευτικού. [...] Η ουσιαστική κατάργηση του πολιτικού διαλόγου, η εκτροπή της διοικήσεως σε πράξεις αυθαίρετες και ο ουσιαστικός αποκλεισμός των Κρητών από τη διαδικασία για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων, αποτέλεσαν τις ακμαίες αδυναμίες της αρμοστειακής διακυβέρνησης στο πολιτικό και διοικητικό επίπεδο. [...] Ο διορισμός των διοικητικών αρχών, η διοικητική ανάκληση της άδειας για την έκδοση εφημερίδας, μέτρα βασισμένα στις αποφάσεις της ίδιας της βουλής, υπογράμμιζαν την ανεξέλεγκτη παντοδυναμία της φιλοπριγκιπικής πλειοψηφίας σε βάρος των ουσιαστικών εγγυήσεων του Συντάγματος. [...] Η έλλειψη τεχνικών μέσων και χρηματικών πιστώσεων ανάστειλε εξακολουθητικά την ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής. Η αδυναμία για την ανάληψη των βασικών έργων υποδομής – λιμένων, μέσων και οδών επικοινωνίας – ήταν βασικά συνυφασμένα με την πενιχρότητα των οικονομικών πόρων του αυτόνομου κρητικού οργανισμού».

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε στη διαδικασία με την οποία ο Αλέξανδρος Ζαΐμης ανέλαβε το αξίωμα του Ύπατου Αρμοστή της Κρήτης (μονάδες 10) και στο έργο που επιτέλεσε στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής (μονάδες 15).

Μονάδες 25**ΚΕΙΜΕΝΟ**

«Ο βασιλιάς Γεώργιος, σὲ ἀπάντηση τῆς εὐρωπαϊκῆς διακοινώσεως, ἔσπευσε αὐθημερὸν νὰ ὑποδείξει, ὡς ἀντικατάσταση τοῦ πρίγκιπα Γεωργίου, τὸν Ἀλέξανδρο Ζαΐμη, πολιτικὸ ἡγέτη ἔμπειρο καὶ μετριοπαθῆ. Ἡ ἀποχώρηση τοῦ πρώτου καὶ ἡ μεταβίβαση τοῦ ὕπατου ἀξιώματος τῆς Κρητικῆς Πολιτείας στὸ νέο ἀρμοστή πραγματοποιήθηκε τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1906. Ἡ σθεναρὴ στάση τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ ἡ προσαρμογὴ τοῦ πρίγκιπα Γεωργίου στὶς ὁδηγίες της κατέστησαν δυνατὴ τὴν ἔγκαιρη ἀπομόνωση τῶν ἀδιάλλακτων φιλοπριγκιπικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἐπιδίωξαν νὰ ματαιώσουν τὴν ἀναχώρησή του.[...]

Ἡ προκήρυξη τοῦ νέου ὕπατου ἀρμοστή πρὸς τὸν κρητικὸ λαό, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀφίξή του στὴ Μεγαλόνησο, προήγγελλε τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος. [...] Ἡ παροχὴ ἀμνηστίας πρὸς τοὺς ὑπεύθυνους τῶν αἱματηρῶν γεγονότων, ποὺ συνόδευσαν τὴν ἀποχώρηση τοῦ πρίγκιπα Γεωργίου, ὑπογράμμιζε τὴν ἐπιθυμία τοῦ νέου κυβερνήτη νὰ συμβάλει στὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐσωτερικῆς ὁμόνοιας. Ἡ ὁλοκλήρωση ἐξάλλου τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας Συντακτικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως σὲ διάστημα τεσσάρων μόνο μηνῶν ἐπιβεβαίωνε τὴν ὀριστικὴ κατίσχυση τῆς νομιμότητος καὶ τὴν ἐμπέδωση τῶν φιλελεύθερων κοινοβουλευτικῶν ἀρχῶν. Σειρὰ νέων νομοθετημάτων συνέτεινε στὴ βελτίωση τῆς λειτουργίας τῶν διοικητικῶν μηχανισμῶν ἀλλὰ καὶ στὴν πληρέστερη θεσμοποίηση τῆς αὐτονομίας. Ἡ ὀργάνωση ἰδιαίτερα τῆς κρητικῆς πολιτοφυλακῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ἐποπτεία Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, παρεῖχε τὶς προϋποθέσεις γιὰ τὴ σύντομη ἀντικατάσταση τῶν διεθνῶν ἀγνημάτων».

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Τόμος ΙΔ: *Νεώτερος Ἑλληνισμός ἀπὸ τὸ 1881 ὡς τὸ 1913*, Ἀθήνα: «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν» Α.Ε., 1977, σσ. 213-214.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Να μη χρησιμοποιήσετε χαρτί μιλιμετρέ.
6. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
7. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
8. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΕΛΗΣ (ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ)